

Investeringskalkyl
Jönköpings kommun

Januari 2017, Pernilla Rehnberg

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Inledning	3
2. Kommunens rutin för investeringskalkyl	4
3. Test av efterlevnad av processanvisningar	9

Sammanfattning

Uppdrag och Bakgrund

Kommunen har en omfattande investeringsnivå som budgeterat under 2015 uppgick till 997 miljoner kr med ett utfall på faktiska investeringar uppgående till 765 miljoner kr. Den höga investeringsnivån har stor effekt på driftskostnaderna för berörd nämnd vid genomförda investeringar. Vid protokolläsning noteras att nämnderna ibland inte kompenseras för de ökade driftskostnader som större investeringar medför samt att det förekommer att de faktiska investeringarna överstiger de kalkylerade.

Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen och nämnderna en tillfredställande intern kontroll avseende kommunens investeringskalkylering samt efterkalkylering?

Underliggande revisionsfrågor

- Hur ser kommunens rutiner ut för upprättande av investeringskalkyler?
- Hur sker efterkalkylering?
- Hur hanteras eventuella differenser mellan investeringskalkylen och efterkalkylen?
- Är kommunens rutiner tillfredsställande ur ett internkontrollperspektiv?

Revisionskriterier

Kommunens rutinbeskrivningar

Svar på revisionsfrågan

Vi har noterat att kommunstyrelsen och nämnderna delvis har en tillfredställande intern kontroll avseende investeringskalkylering och efterkalkylering.

Iakttagelser

- Vi har noterat att kommunen har utarbetat övergripande processanvisningar och vår bedömning är att anvisningarna är kompletta och tillfredställande.
- Vi har vidare noterat att respektive nämnd inte har dokumenterade och detaljerade rutiner för hur beslutsfattandet för eventuella avvikelser mellan för- och efterkalkyl ska ske.
- Vi har även noterat att respektive förvaltningen har möjlighet att administrera eventuella budgetavvikelser inom total budgetram alternativt överföra dem till kommande års ramanslag.

Rekommendationer

Vi rekommenderar att nämnderna efterfrågar efterkalkyler i direkt samband med att investeringen är slutförd och anspråkstagande sker. Vi rekommenderar att eventuella budgetavvikelser mellan förkalkyl och efterkalkyl för

projekten redovisas och beslutats av den nämnd som tagit beslut om investeringen. För väsentliga poster bör även en beskrivning av orsaker till budgetavvikelsen framgå. Vi rekommenderar även att det görs en detaljerad årlig sammanställning över förkalkyler och upparbetade projektkostnader per nämnd för beslutsfattande. På så sätt ökar transparensen för de ytterligare utgifter som ett projekt genererar och de blir behörigt beslutade.

Vidare rekommenderar vi att eventuella positiva avvikelser mellan budget och utfall också redovisas i respektive nämnd för beslut. Transparensen ökar även avseende de medel som eventuellt bli "över" på grund av framflyttade projekt alternativt projekt som har utgifter vilka underskrider budget.

Vi har noterat att ändrade omständigheter i samband med en byggnation kan leda till ökade drifts och underhållskostnader. Beslut om dessa kostnadsökningar bör omfattas av ett nämndbeslut. Vi har noterat att nuvarande rutiner inte innehåller en rutin för ett uppdaterat nämndbeslut och stödjer kommunstyrelsens projekt att se över denna rutin.

1. Inledning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Jönköpings kommun har Deloitte genomfört en genomgång av rutiner för genomförande av investeringar.

1.1. Uppdrag och bakgrund

Kommunen har en omfattande investeringsnivå som budgeterat under 2015 uppgick till 997 miljoner kr med ett utfall på faktiska investeringar uppgående till 765 miljoner kr. Den höga investeringsnivån har stor effekt på driftskostnaderna för berörd nämnd vid genomförda investeringar. Vid protokolläsning noteras att nämnderna ibland inte kompenseras för de ökade driftskostnader som större investeringar medför samt att det förekommer att de faktiska investeringarna överstiger de kalkylerade.

1.2. Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen en tillfredsställande intern kontroll avseende kommunens investeringskalkylering samt efterkalkylering?

Underliggande revisionsfrågor

- Hur ser kommunens rutiner ut för upprättande av investeringskalkyler?
- Hur sker efterkalkylering?
- Hur hanteras eventuella differenser mellan investeringskalkylen och efterkalkylen?

- Är kommunens rutiner tillfredsställande ur ett internkontrollperspektiv?

1.3. Revisionskriterier

Kommunens rutinbeskrivningar

1.4. Avgränsning

Uppdraget begränsas till kartläggning av kommunens rutiner och beskrivning av dessa. Urvalet har även begränsats till väsentliga investeringar. Denna kartläggning kan användas som en förstudie inför eventuella behov av fördjupningsprojekt inom något område.

1.5. Metod

Granskningen kommer att genomföras genom att befintliga rutiner jämförs med de skriftliga rutiner som kommunen har fastställt. Rutinerna kommer att testas dels genom intervjuer med berörda och dels genom verifiering av faktiskt genomförda investeringar. Testerna kommer att göras med hjälp av representativa stickprov.

2. Kommunens rutin för investeringskalkyl

2.1 Budgeterade investeringar

I tabellen till höger redovisas de budgeterade investeringarna för 2015 och 2016 samt utfall för 2015.

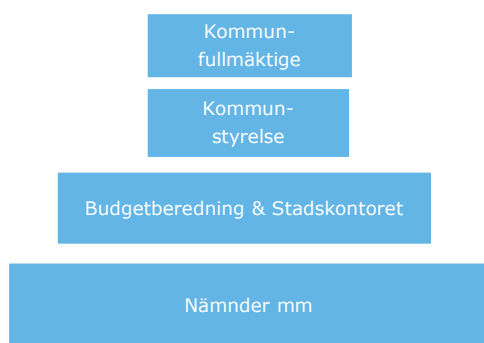
Tabell 1: Budgeterat och redovisat resultat för Jönköpings kommuns investeringsprojekt

Enhet	Budget enligt VIP 2015, mkr	Utfall enligt årsredovisningen 2015, mkr	Budget enligt VIP 2016, mkr
Kommunstyrelsen	68,6		77,0
Stadsbyggnadsnämnd	73,3		68,6
Teknisk nämnd	184,2		243,9
Barn- och utbildningsnämnd	228,6		274,2
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	47,3		24,6
Kultur- och fritidsnämnd	32,2		46,0
Äldrenämnd	8,6		8,9
Socialnämnd	19,2		53,8
Summa investering	661,9	590,0	796,9
VA	174,9		181,4
Avfallshantering	76,9		63,3
Miljöhantering i Jönköping	5,3		4,7
Summa affärsverksamhet	257,1	175,0	249,3

2.2 Hur ser kommunens organisation ut

Investeringsäskande hanteras av respektive nämnd när denna finner ett behov i sin verksamhet för en nyinvestering. Tekniska kontoret samarbetar med de olika nämnderna vid framtagande av lokalprogram, investeringskalkyler, detaljplaner etc. Alla förslag går igenom Stadskontoret som utvärderar genomförbarheten och realismen i förslagen. Förslag till investeringsbudget hanteras därefter i kommunstyrelsen som hanterar vilka äskanden som godkänns för vidare arbete. Kommunfullmäktige är slutlig instans som årligen beslutar om kommunens ackumulerade investeringsbehov via Verksamhets- och Investeringsplan, VIP. Organisationen ser ut enligt nedan.

Figur 1: Organisationsschema rörande beslutskedjan i investeringsprocessen

2.3 Hur ser beslutsvägarna ut inför investeringsplan

När respektive nämnd uppfattat ett investeringsbehov i sin verksamhet inleds äskandeprocessen av investeringsbudget. Nämnderna erhåller tidsplaner och anvisningar som specificerar förhållningssättet till arbetet med

investeringsbudget. Nämnderna fattar beslut om förslaget till investeringsplan i april, utifrån ett femårigt framtidsperspektiv. Budgetarbetet för effekterna på verksamheten pågår dock under hela året i nämnderna, när förändringar sker samt prioriteringsbehov uppkommer. Den budget rörande investeringar som senare presenteras i årsredovisningen är därför ej samma i VIP, då nämnderna reagerar på kommunfullmäktiges beslut till VIP Gällande VIP 2015-2017, budgeterades 948 mkr till investeringsprojekt medan den slutliga budgeten i årsredovisningen det året uppgick till 997 mkr. I arbetet med investeringsbudget kan även projekt som ej inledningsvis var planerade att genomföras av en viss nämnd under en specifik tidsperiod läggas till/tas bort för att optimera samarbetet med andra nämnder. Tekniska nämnden och Stadsbyggnadsnämnden utnyttjar exempelvis respektive nämnds påbörjade projekt för att påbörja projekt i samma område och därmed effektivisera arbetet.

Ärendet förbereds därefter i budgetberedningen med hjälp av tjänsteman från Stadskontoret, som går igenom respektive nämnds äskanden och bedömer prioriteringsbehovet med investeringsförslagen. Ett förslag till VIP sammanställs, där projekt som ej bedöms vara aktuella det året, utesluts. I detta förslag har alla nämnders äskanden inarbetats och fördelats på de olika nämnderna. Kommunstyrelsen behandlar därefter ärendet i juni innan Kommunfullmäktige slutligen fattar beslut om årets VIP i oktober. I och med detta beslut godkänns eller senareläggs objektsspecifika äskanden samt ramanslag, och nämnderna kan nu kalkylera effekterna på deras verksamhet i den interna budgeteringen avseende ökade driftskostnader.

Vidare har kommunen inrättat arbetsgrupper som tre, fyra gånger per år möts för att diskutera de investeringsförslag som finns. Deras fokus ligger på genomförbarheten samt realismen i investeringsförslag, då tidsupplägget samt genomförbarheten tidigare varit ett problem för kommunen.

På ekonomiavdelningen i stadskontoret finns tre budgetekonomer som arbetar med utvecklandet av budgetering under året. Budgetekonomerna har fördelat ansvarar mellan de olika nämnderna. En person på ekonomiavdelningen har ansvar för att samordna mellan nämnderna och arbetet med VIP. Utöver det ansvarar denna befattning även för arbetet med förkalkylerna inför varje projekt. Inom ramen för detta har vi intervjuat en budgetekonom samt samordnaren för hela processen.

2.4 Verksamhetsplan

En investering med nybyggnation eller ombyggnation påverkar ofta verksamheten i form av ökade drift- och kapitalkostnader. För investeringar inom skolverksamheten fås alltid täckning av ökade kostnader genom en tillökning av medel i budgeten. Övriga nämnder behöver omarbeta sina egna internbudgetar efter att Kommunfullmäktige fattat beslut för att i verksamheten täcka de ökade kostnaderna som investeringar frambringat. Det är varje enskild nämnds ansvar att äska för medel/omprioritera sin verksamhet för att täcka de ökade kostnaderna. I de fall äskande sker och bifalls av Kommunfullmäktige hamnar de extra anslagen för verksamheten i VIP och blir därmed öronmärkta för olika projekt. Ökade kostnader kan även i vissa fall täckas av ökade hyresintäkter då en byggnation genomförs. Genom detta kan projektet självt täcka de ökade kostnaderna. Om äskande ej

sker/bifalls är det nämndernas ansvar att omarbeta sin interna budget och om möjligt göra nedskärningar i andra delar av sin verksamhet för att täcka kostnaderna

2.5 Definition investering

Med investering avses anskaffande av inventarier eller anläggning som har en ekonomisk livslängd på minst tre år och ett pris per enhet uppgående till minst ett prisbasbelopp.

2.6 Olika typer av investeringar

2.6.1 Ramanslag

Ramanslag är investeringsanslag som är tänkt att täcka mindre investeringar i nämnder men kan även vara nyinvesteringar till större projekt. Mindre investeringar är investeringar där utgiften är tänkt att understiga 5 mkr. Ramanslagen varierar i storlek från nämnd till nämnd mellan 100 tkr och 200 mkr. För ramanslag behöver äskanden inte ske för specifika objekt utan nämnderna äskar istället för anslag till verksamheten som helhet, där flera investeringsprojekt kan ingå. När ramanslagen slutligen beslutats kring av KF kan de därefter distribuera anslagen i verksamheten enligt eget behov. Tekniska nämnden hanterar projekten och i de fallen att anslagen i VIP markeras med TN kan de disponeras omgående men om anslagen markeras med x har Tekniska nämnden ej dispositionsrätt innan dess Kommunfullmäktige ger sitt godkännande för det specifika ärendet.

Anslag som avser byggnation av antingen förskolor, skolor, idrottsanläggningar samt särskilda boende och dagcenter och markeras med stjärna i VIP disponeras på så sätt att de avropas från respektive nämnd till Tekniska nämnden. I de

fallen förväntas Tekniska nämnden rapportera om läget, tidpunkt för genomförande, färdigställande, aktuella nyckeltal och driftskostnader etc. för de enskilda projekten.

2.6.2 Objektsspecifika investeringar

Investeringar kategoriseras som specifika objekt om investeringens utgifter överstiger fem miljoner kr. Vid större investeringar ska berörd nämnd presentera en investeringskalkyl även innefattande lokalprogram samt konsekvenserna för driftskostnader. Kalkyler avseende verksamhetslokaler upprättas i samverkan med Tekniska Kontorets fastighetsavdelning. Kalkyler avseende gator, vägar och parker upprättas i samverkan med Tekniska kontorets gata och park. För investeringar i verksamhetsspecifika IT-system ska ansvarig nämnd upprätta kalkyl avseende anskaffning, utveckling och drift av systemet. Vid projekt som genomförs över räkenskapsåren krävs beslut från Kommunfullmäktige angående anslag I VIP årligen. Undantag för investeringsanslag som ej går igenom processen med Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige, utan där Tekniska nämnden istället hanterar projektutgifter genom att avropa dessa mot berörd nämnd, gäller för investering inom förskolor.

2.7 Slutredovisning och efterkalkyl

Vid investeringars färdigställande ska slutredovisning med efterkalkyl snarast genomföras och presenteras. Detta gäller för samtliga kryssmarkerade projekt i VIP samt de objektsinvesteringar som överstiger 7,5 mkr. Gränsbeloppen räknas årligen upp med hänsyn till förändring i KPI. För övriga projekt finns därmed inget slutredovisningskrav från kommunen. Slutredovisning ska behandlas i

Kommunstyrelsen eller – fullmäktige och kan hanteras som ett sammanfattande ärende gemensamt med andra investeringar. För kommunens exploateringsverksamhete redovisas denna avskilt från övriga investeringar.

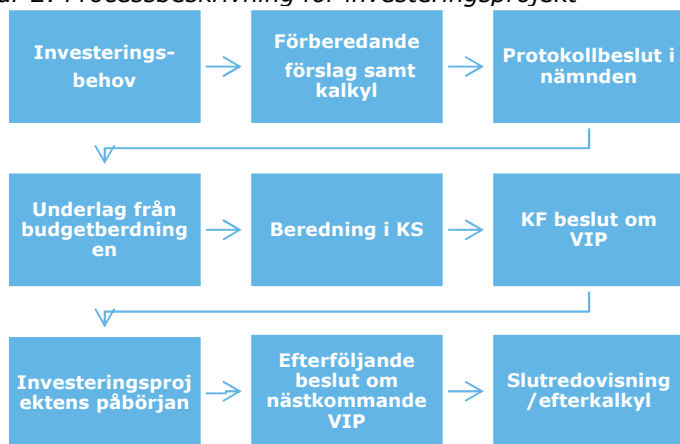
Vid slutredovisning ska investeringsprojektet presenteras med dess bakgrund och motiv till genomförande, tillsammans med beslut från kommunfullmäktige. För investeringar rörande bland annat förskoleverksamheten, existerar ofta inte ett beslut från kommunfullmäktige varför upprättade kalkyler som skrivits fram till ansvarig nämnd ska redovisas. Därefter ska en redovisning av genomförandet av investeringen med fokus på väsentliga avvikelser från kommunfullmäktige/nämnds beslut, avvikelser kan då röra tidplan, investeringsutgift eller innehåll i investeringen. Utöver detta redovisas tidpunkt för när investeringen färdigställdes och togs i bruk samt tillkommande hyra för hyresgäster eller tillkommande kapital- och driftskostnader för Tekniska nämnden eller annan ansvarig nämnd. Slutligen ska eventuella övriga kommentarer som bedöms vara av intresse att redovisa, då exempelvis synpunkter från brukare som kan påverka framtida byggnadsprojekt.

2.8 Processansvisningar

Skriftliga anvisningar finns på kommunens intranät "kompassen" kring arbetet med investeringar, investeringsbudget samt slutredovisning. Utöver detta tillhandahåller även Stadskontoret en mall i Excel för investeringskalkyler.

Under anvisningen av arbetet med investeringsbudgeten samt efter diskussion med ekonomiavdelningen finns följande områden:

Figur 2: Processbeskrivning för investeringsprojekt

driftskostnader förändras. En nämnd tar beslut om en investering men en annan nämnd belastas med framtida driftskostnader. Den sistnämnda nämnden har då inte varit delaktig i beslutet om totalkostnaden för investeringen (d v s där framtida driftskostnader är inkluderade). Vi är informerade om att kommunen har initierat ett projekt som ser över rutinerna för detta.

Iakttagelser och rekommendation

Vi har noterat att kommunen har utarbetat processanvisningar för investeringskalkylering. I dessa anvisningar ingår både ett moment för förkalkylering och slutredovisning. Vår bedömning är att kommunens anvisningar är kompletta och tillfredställande.

En notering som vi har gjort är att processanvisningarna innehåller endast rutiner för hur ändringar i initiala investeringsutgiften hanteras och inte hur eventuellt ändrade framtida driftskostnader ska beslutas. I samband med en byggnation kan omprioriteringar medföra att framtida

3. Test av efterlevnad av processanvisningar

3.1 Urval för granskning

Följande investeringar har utvalts för testning av att kommunen följer processanvisningarna För utförliga beskrivningar av respektive projekt och kontroll se bilaga 1

Kod	Projekt	Total investering, mkr	Slutredovisning mkr	VIP 2015 mkr	VIP 2016 mkr	Ansvarig nämnd/verksamhet
396900	Förbifart Barnarp	33,0	Preliminär 34	23,0	10,0	STBN
3924	Anpassning av hastighetsöversyn	10,0	Preliminär 10	1,0	4,0	STBN
395932	Axamo parkering mm	8,5	Preliminär 10	8,2	Ej med	STBN
3811	Byte av kvicksilverarmatur	38,4	Preliminär 38	5,4	Ej med	TN
3562	Nytt stadshus Huskvarna	150,0	Pågående 104	50,0	60,0	TN
5510	Förskola Ödestugu	14,5	Pågående 0	Ramans. 100	Ramans. 120	BUN(Disponeras av TN)
5510	Förskola Bankeryd	8,0	Pågående 0	Ramans. 100	Ramans, 120	BUN (Disponeras av TN)
5548	Grundskola Torp Bankeryd	115,0	Preliminärt 116,0	54,0	13,0	BUN (Disponeras av TN)
5133	Sanda särskola	36,0	Preliminärt 21,0	25,5	Ej med	UAN (Disponeras av TN)
5551	Flahultsskolan	37,28	31,0	24,0	24,0	UAN (Disponeras av TN)
555211	Hisingtorpsskolan	42,1	Pågående 11,0	11,6	12,5	UAN (Disponeras av TN)
41104	Häggeberg	69,0	Framflyttat	21,6	32,0	TN: affärsverksamhet
415102	Lekeryds avloppsreningsverk	15,5	Pågående 0	1,0	14,0	TN: affärsverksamhet
42135	Jönköpings sortergård	36,0	Framflyttat	30,5	30,0	TN: affärsverksamhet

3.2 Barn- och utbildningsnämnden (BUN) och Utbildnings-och arbetsmarknadsnämnden (UAN)

För BUN och UAN har sex projekt valts varav tre har avslutats och tre är försenade och inte avslutade. Intervju med ekonomiansvarig på förvaltningen på BUN och UAN genomförts.

3.2.1 Investeringskalkyl

Förvaltningen arbetar enligt en fastlagd processbeskrivning för planering av kommande behov och vid genomförande av projekt.

3.2.2 Efterkalkyl

När en byggnation ska påbörjas överförs BUNs budgeterade anslag (vilket är beslutat av KF) till TN. Det är därefter en projektledare på Tekniska kontoret (TK) som ansvarar för projektets genomförande, budgetuppföljning samt redovisning. Representanter från förvaltningen för BUN/UAN deltar i projektgrupper tillsammans med TK under projektperioden. Enligt Förvaltningen sker löpande avstämning över projektutfall. Om ett projekt överskrider alternativt underskrider budget meddelas detta muntligt till BUN/UANs representant. En eventuell utökning av budgetanslaget förbereds för ett nytt nämndbeslut. Eventuellt underskridande av budet behandlas inte. I vår granskning har inget nytt nämndbeslut om överskriden budget identifierats.

3.2.3. Avstämning förkalkyl och efterkalkyl

När investeringen är slutförd och inflyttning kan ske erhåller förvaltningen ett preliminärt hyresavtal. I detta avtal regleras hyran utifrån det budgeterade anslaget. En justering av

hyran sker om investeringen över- eller underskrider budget. Enligt uppgift görs denna justering när slutredovisning är klar och eventuellt igen när garantitiden är över vilket kan vara 2-5 år senare. Det finns ingen samlad dokumentation över vilka justeringar i hyror som har gjorts mellan budgeterad och slutlig kalkyl. Representanter från BUN/UAN känner inte till något fall där denna typ av justering har gjorts. Eventuella avvikelser mellan förkalkyl (beslutad investeringsram) samt efterkalkyl redovisas och beslutas inte i nämnden.

Iakttagelser och rekommendation

Vi har noterat att det finns en processbeskrivning över planering och genomförande av en investering. Förvaltningen är inte ansvarig för kontroll av budgetavvikelser och har inga dokumenterad processanvisningar över detta. Vi rekommenderar att förvaltningen efterfrågar preliminära efterkalkyler i direkt samband med att investeringen är slutförd och inflyttning sker. Vi rekommenderar även att budgetavvikelser mellan förkalkyl och efterkalkyl för projekten redovisas och beslutas av BUN/UAN. Genom det kan BUN/UAN öka kontrollen av att budgeterade medel används effektivt samt att det även finns ett formellt beslut om den slutliga hyran.

3.3 Tekniska nämnden (TN)

För TN har fem projekt valts varav två är avslutade. Intervju med ekonomiansvarig på TN har genomförts.

3.3.1 Investeringskalkyl

Förvaltningen arbetar enligt en fastlagd processbeskrivning för planering av kommande behov och vid genomförande av projekt. Nämnden följer den totala planen för framtagande av underlag till VIP beskrivet tidigare.

Den största delen av förvaltningens investeringsbudget är redan vid beslutstillfället specificerad per projekt. Detta gäller både för den skatte- och taxefinansierade verksamheter inom tekniska nämndens ansvarsområde. Inom fastighetsavdelningen finns dock en del av budgeten som ett rambelopp. Inom exempelvis området energieffektiviseringsprojekt. När sedan projekt tagits fram avropas pengar från "ramen" som sedan fördelas ut på det aktuella projektet. Den totala budgeten innehåller vanligen andra projekt som kan vara slutförda där budget har underskridits alternativt projekt som har flyttats på framtiden. Eventuella avstämningar om att "rulla" investeringsmedel tas vanligtvis i januari månad.

3.3.2 Efterkalkyl

Under projekttiden ansvarar förvaltningens ekonomiavdelning och projektledarna för löpande uppföljning av projekten. Projekten kan vara av mycket olika karaktär och även ändra i omfattning och inriktning under projektiden. Projektiden kan omfatta flera år. Initialt finns en förkalkyl på totala projektets utgift. Denna utgift är nedbruten per år. Inför varje års budgetering (framtagande av underlag till VIP) görs en uppdatering av estimerad kvarvarande projektutgift.

Den årliga utgiften kan då komma att ändras på grund av olika orsaker. Dels kan projektet vara försenat eller så är färdigställandegraden längre fram än planerat. Dels kan det ha tillkommit omständigheter som ändrar hur projektet genomförs eller att det har tillkommit extra utgifter/ändringsutgifter. En uppdatering av kommande projektutgifter inkluderas i VIP.

3.3.3 Avstämning förkalkyl och efterkalkyl

Det sker inget nytt beslut i nämnden för tillkommande utgifter i projektet. Detta kan förekomma om ett projekt överskrider årets budget alternativt om projektet är försenat och fortlöper kommande år med ytterligare utgifter.

Fyra gånger per år sammanställs en fördjupad månadsrapport som skickas till TN möte. I denna rapport redogörs för budget i relation till utfall på totalnivå för nämnden. Dessutom beskrivs status på de väsentligaste projekten där även eventuell budgetavvikelse redovisas. TN tar beslut om denna rapport i protokoll.

Iakttagelser och rekommendation

Vi har noterat att TN till viss del följer kommunens rutiner för investeringskalkylering. Löpande under projektets genomförande hanterar förvaltningen uppföljningen. Till TN sker rapportering på övergripande nivå. Vi har noterat att förvaltningen administrerar eventuella budgetavvikelser inom total budgetram alternativt överför dem till kommande års ramanslag.

Vi rekommenderar att det upprättas en efterkalkyl för samtliga projekt och att det genomförs ett tilläggsbeslut av TN i de fall budgeten överskrids. För väsentliga poster bör även en beskrivning av orsaker till budgetavvikelsen framgå. Vidare rekommenderar vi att eventuella positiva avvikelser mellan budget och utfall också redovisas i TN för beslut. På så sätt ökar transparensen för de ytterligare utgifter som ett projekt genererar och blir behörigt beslutade. Transparensen ökar även avseende de medel som eventuellt bli "över" på grund av framflyttad projekt alternativt projekt som har utgifter vilka underskrider budget.

3.4 Stadsbyggnadsnämnden (STBN)

För STBN har tre projekt valts. Intervju med ekonomiansvarig på STBN har genomförts.

3.4.1. Investeringskalkyl

Förvaltningen arbetar enligt en fastlagd processbeskrivning för planering av kommande behov och vid genomförande av projekt. Nämnden följer den totala planen för framtagande av underlag till VIP beskrivet tidigare.

3.4.2. Efterkalkyl

Under projekttiden ansvarar förvaltningens ekonomiavdelning och projektledarna för löpande uppföljning av projekten. Projekten kan vara av mycket olika karaktär och även ändra i omfattning och inriktning under projekttiden. Projekttiden kan omfatta flera år. Initialt finns en förkalkyl på totala projektets utgift. Denna utgift är nedbruten per år. Inför varje års budgetering (framtagande av underlag till VIP) görs en uppdatering av estimerad kvarvarande projektutgift. Den årliga utgiften kan då komma att ändras på grund av olika orsaker. Dels kan projektet vara försenat eller är färdigställandegraden längre fram än planerat. Dels kan det ha tillkommit omständigheter som ändrar hur projektet genomförs eller att det har tillkommit extra utgifter/ändringsutgifter. En uppdatering av kommande projektutgifter inkluderas i VIP.

3.4.3 Avstämning förkalkyl och efterkalkyl

Det sker inget nytt beslut i nämnden för tillkommande utgifter i projektet. Detta kan förekomma om ett projekt överskrider årets budget alternativt om projektet är försenat och fortlöper kommande år med ytterligare utgifter.

Förvaltningen arbetar utifrån en årlig totalbudget och har under året möjlighet att belasta extra utgifter i ett projekt genom att ta medel i anspråk från totalbudgeten. Den totala budgeten innehåller vanligen andra projekt som kan vara slutförda där budget har underskridits alternativt projekt som har flyttats på framtiden.

Fyra gånger per år sammanställs en fördjupad månadsrapport som skickas till STBN möte. I denna rapport redogörs för budget i relation till utfall på totalnivå för nämnden. Dessutom beskrivs status på de väsentligaste projekten där även eventuell budgetavvikelse redovisas. STBN tar beslut om denna rapport i protokoll.

Iakttagelser och rekommendation

Vi har noterat att STBN till viss del följer kommunens rutiner för investeringskalkylering. Löpande under projektets genomförande hanterar förvaltningen uppföljningen. Till STBN sker rapportering på övergripande nivå. Vi har noterat att förvaltningen administrerar eventuella budgetavvikelser inom total budgetram alternativt överför dem till kommande års ramanslag.

Vi rekommenderar att det upprättas en efterkalkyl för samtliga projekt och att det genomförs ett tilläggsbeslut av STBN i de fall budgeten överskrids. För väsentliga poster bör även en beskrivning av orsaker till budgetavvikelsen framgå. Vidare rekommenderar vi att eventuella positiva avvikelser mellan budget och utfall också redovisas i STBN för beslut. På så sätt ökar transparensen för de ytterligare utgifter som ett projekt genererar och blir behörigt beslutade. Transparensen

ökar även avseende de medel som eventuellt bli "över" på grund av framflyttad projekt alternativt projekt som har utgifter vilka underskrider budget.

Deloitte erbjuder tjänster inom revision, skatterådgivning, business consulting och finansiell rådgivning till offentliga och privata klienter inom en mängd branscher. Med ett globalt nätverk av medlemsfirmor i mer än 150 länder, kan Deloitte erbjuda spetskompetens av världsklass och djup lokal expertis för att hjälpa klienter med de insikter de behöver för att ta itu med sina mest komplexa utmaningar. Samtliga 244 000 medarbetare i nätverket arbetar för att nå den gemensamma visionen – To be the standard of excellence.

Med Deloitte avses en eller flera av Deloitte Touche Tohmatsu Limited, en brittisk juridisk person, och dess nätverk av medlemsfirmor, som var och en är juridiskt åtskilda och oberoende enheter. För en mer detaljerad beskrivning av den legala strukturen för Deloitte Touche Tohmatsu Limited och dess medlemsfirmor, besök www.deloitte.com/about.

Investeringskalkyl – Bilaga 1 Projektbeskrivningar Jönköpings kommun

Januari 2017, Pernilla Rehnberg

Innehåll

Barn- och utbildningsnämnden (BUN)	1
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN)	4
Tekniska nämnden (TN)	5
Stadsbyggnadsnämnden (STBN)	7

Barn- och utbildningsnämnden (BUN)

Projekt 5510 Förskola Ödestugu

Detta projekt tillkom då förskolan idag inte tros rymma framtida efterfrågan på förskoleplatser. Miljön motsvarade inte uppställda krav på köks- och hygienutrymmena samt förskolan var inte upprustad med hiss. Förslagen lösning från nämnden var att öka tomten genom markanskaffning samt ombyggnation av lokalerna för att skapa en rationell transportyta då en tillbyggnad av lokalerna skulle förminska utemiljön avsevärt. Enligt förkalkylen beräknades investeringsbehovet uppgå till 14,5 mkr med start 2015 och slutförande 2017. Projektet är försenat men ska genomföras under 2016-2017. Detta projekt är ett specialfall då beredning från kommunstyrelsen samt beslut från kommunfullmäktige inte behövs, istället avropar Tekniska nämnden kostnader från Barn- och utbildningsnämnden. Projektet är en del av ett ramanslag på 100 mkr i VIP 2015-2017 för förskolor.

- Förkalkyl 14 mkr
- Upparbetat per 30/11 2016 0 mkr

Projekt 5510 Förskola Bankeryd

Detta projekt är en direkt konsekvens utav en ökande framtida efterfrågan på förskoleplatser. En tomt vid Backamo förskola för ytterligare byggnation avsattes för ett antal år sedan. En prefabricerad enhet i centrala Bankeryd på Björkängens förskola, kallad Fortet, var även tänkt att ersättas av nybyggnationen i Backamo. Enligt förkalkylen beräknades projektet vara genomfört 2017 med start 2015 samt med en investeringskostnad på 8 mkr. Även i detta fall avropar endast Tekniska nämnden kostnader på Barn- och Utbildningsnämnden. Byggnationen är i nuläget försenad och kommer att genomföras under 2017. Projektet är en del av ett ramanslag på 100 mkr i VIP 2015-2017 för förskolor.

- Förkalkyl 8 mkr
- Upparbetat per 30/11 2016 0 mkr

Projekt 5548 Grundskola Torp Bankeryd

Detta projekt innefattade en nyproduktion av låg- mellanstadier vid Torp i Bankeryd då framtida efterfrågan på platser förväntades öka inom några år. De befintliga skollokalerna har haft svårigheter att inrymma alla elever. Kommunfullmäktige biföll förslag på 115 mkr som total kostnad efter beredning av Stadskontoret. 15 mkr av dessa ställdes till Tekniska nämndens förfogande för utredningsarbete medan 99 mkr fördelades under 2014-2016. Projektet slutfördes i årsskiftet 2015/2016 där inflyttning i lokalerna påbörjades under våren 2016.

- Förkalkyl 115 mkr
- Preliminär efterkalkyl 116 mkr

Projekt 555211 Hisingstorpsskolan

Detta projekt innebar användande av ett ramanslag som i VIP 2014-2016 rör "Västra höjderna ram grundskola". Genomförande av projektet innebär om- och tillbyggnad av Hisingstorpsskolan i syfte att använda lokalerna för undervisning av årskurs F-6 snarare än den förskoleverksamhet som tidigare inrymdes. En förutsättning för att kunna genomföra projektet är att en ny förskola uppförs i närområdet för att ersätta de förlorade ytorna på Hisingstorpsskolan. 42,1 mkr ställdes till Tekniska Nämndens förfogande för projektering samt 500 tkr 2014, 11,6 mkr 2015 och 30 mkr 2016 för färdigställande av projektet. Projektet pågår fortfarande och beräknas vara färdigställt vid årsskiftet 2017/2018. Projektet byggs vidare i flera etapper där etapp II exempelvis innebär byggnation av en idrottshall och har ett eget projektnummer samt förslag till VIP.

- Förkalkyl 42 mkr
- Upparbetat per 30/11 2016 11 mkr

Projekt 5551 Flahultsskolan

Detta projekt är en del i ett långvarigt projekt som rör ombyggnationen av Flahultsskolan i Norrahammar. Huvudbyggnaden färdigställdes under våren 2011 och detta projekt rör istället hus 2 som är avsett för skolhälsovård, vaktmästeri och elevstöd samt skolans praktiska och estetiska ämnen. Under påbörjandet av ombyggnationen upptäcktes en kraftig mikrobakteriell påverkan på byggnadsformen, föranledd av bristande underhåll, vilket ledde till en rekommendation att byggnaden bör rivas och ersättas med en ny. Då den ökade omfattningen på investeringen berodde på bristande underhåll beslutades att den tillkommande ökade hyran ej skulle finansieras inom den tilldelade ramen för barn- och utbildningsnämnden. Totalinvesteringen budgeterat i VIP 2015-2018 var 37,28 mkr där 24 mkr ställdes till Tekniska Nämndens förfogande under år 2015. Projektet beräknades slutföras under 2016. Tillkommande anslag för inventarier till skolans lokaler tillkom även i VIP.

- Förkalkyl 37 mkr
- Preliminär efterkalkyl 31 mkr

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN)

Projekt 5133 Sanda Särskola

Detta projekt innebar en ombyggnation av lokaler i Sanda utbildningscenter för att inrymma särskolans verksamhet. I tidigare VIP från 2014-2016 fanns investeringsmedel för en eventuell ombyggnad av de friställda lokalerna. Lokalerna förväntades utnyttjas av Grundsärskola med inriktning träningskola, det individuella programmet inom gymnasiesärskola samt gymnasiesärskolans elevers korttidstillsyn, fritids. Tekniska Kontoret gjorde bedömningen att 36 mkr utgjorde det totala investeringsbehovet. Denna bedömning bifölls av Kommunfullmäktige som ställde 10, 4 mkr till Tekniska Nämndens förfogande för projektering samt minskade anslaget med 10 mkr under beaktande av motsvarande minskad upplåning. Resterande anslagsbehov på 25,5 mkr beslutades att beaktas som förslag till investeringsbudget 2015. Detta projekt är nu färdigställt.

- Förkalkyl 25 mkr
- Preliminär efterkalkyl 21 mkr

Tekniska nämnden (TN)

Projekt 3811 Byte av Kvicksilverarmatur

Detta projekt omfattade ett fullständigt utbyte av ca 13 000 kvicksilverlampor i kommunen. Detta då EU uppställt krav på att alla lampor innehållande kvicksilver ska vara utbytta per 2015. Ramanslaget uppgår i VIP för 2012-2015 till 11 mkr och totalt för 35,4 mkr. I VIPen för 2015-2017 budgeterades istället kostnaden till 38,4 mkr. Merparten av projektet är nu under 2016 genomfört.

Utfallet av dessa projekt hänger samman med ett annat projekt som heter 3819 – Reinvestering gatubelysning, man har varit tvungen att omprioritera kostnader mellan dessa två projekt.

- Förkalkyl 38 mkr
- Preliminär efterkalkyl 38 mkr

Projekt 3562 Nytt stadshus Huskvarna

Detta projekt fördes upp redan 2011 då förstudier kring ett nytt stadshus i Huskvarna påbörjades, då arbetsmiljön i de tidigare befintliga lokalerna har påtalade brister. Samarbete med ICA fastigheter AB pågår även då samverkansavtal mellan dessa parter slutit kring möjligheten att bygga en ICA Butik i en suterrängvåning under stadshuset. Projektet drivs av Tekniska Nämnden och Tekniska Kontoret som upprättar

detaljerade skisser samt lokalprogram. Den totala investeringsutgiften beslutades till 150 mkr där 9,3 mkr ställdes till nämndens förfogande för projektering, samt 0,7 mkr beaktades som ett minskat anslagsbehov i form utav motsvarande minskad upplåning. Återstående anslagsbehov för genomförande fördelades till 65 mkr 2014, 65 mkr 2015 samt 10 mkr 2016.

- Förkalkyl 150 mkr
- Upparbetat per 30/11 2016 104 mkr

Projekt 41104 Hägeberg

Detta projekt rör utökad produktionskapacitet av dricksvatten genom att installera nya filter, anlägga ny lågreservoar, nytt lågspänningsställverk och ny regnvattenstation på Hägeberg reningsverk. Lågreservoaren på Hägeberg har tidigare observerats ha dålig funktionalitet. Den totala investeringskostnaden beräknades uppgå till 69 mkr. Projektet beräknas slutföras år 2019. I VIP 2015-2017. Projektet är en del av kommunens investeringar mot affärsverksamheten.

Projekt 415102 Lekeryds avloppsreningsverk

Detta projekt rör Lekeryds avloppsreningsverk som observerats behöva bättre funktionalitet. Projektet skulle initialt genomföras genom att bygga ett helt nytt reningsverk alternativt genom en ombyggnation till pumpstation och ledning till Huskvarna. I nuläget är ombyggnation till pumpstation det vinnande alternativet. Den beräknade totala investeringskostnaden uppgår till 15,5 mkr. Projektet beräknas vara slutfört under 2017. Projektet är en del av kommunens investeringar mot affärsverksamheten.

Projekt 42135 Jönköpings sortergård

Detta projekt består utav att bygga en större och säkrare sortergård utanför Råslätt inklusive en cirkulationsplats i anslutning. Med projektet beräknas olycksrisken att minimeras samtidigt som antalet fraktioner för sorteringsutbyte utökas. Den totala investeringskostnaden beräknas uppgå till 36 mkr. Detta projekt pågår fortfarande och beräknas vara slutfört under 2017. Projektet är en del av kommunens investeringar mot affärsverksamheten.

Stadsbyggnadsnämnden (STBN)

Projekt 396900 – Förbifart Barnarp

Detta projekt omfattade en två kilometer lång förbifartsled mellan väg 661 och väg 842, utanför Barnarp. Projektet utvecklades som förslag då trafikmängden sedan 2011 till 25 % bestod utav tung lastbilstrafik, vilket medförde bullerstörningar samt en otrygg tätortsmiljö. Trafikverket och Kommunen genom LogPoint/Stadsbyggnadsnämnden utförde detta projekt där Kommunen stod för 2/3 av kostnaden och trafikverket för 2/3. Projektet genomfördes därför av Trafikverket genom medfinansiering från Jönköpings kommun. I projektet ingick en ny bro över Kråkeboån, en ny GC- bro då markförhållanden gjorde det omöjligt att genomföra byggnation av en port under vägen, samt en koport vid Lillängen. Den gamla vägen 661 blev istället bussgata, GC-väg och angöringsgata till fastigheter medan gamla väg 842 blev kommunal GC-väg. Projektet beräknades färdigställas under 2016 med en total utgift uppgående till 33 mkr, med en beräknade kostande under 2015 på 15 mkr.

Utfall 2015 resulterade i en kostnad på ca 20 mkr. Slutredovisning för 2016 har ännu inte gjorts men det beräknat utfall 2016 uppgår till 10 mkr. Utfall 2015 och 2016 ligger i nivå med budget. Projektet är dock inte slutfört. Slutförande kommer att ske under 2017. Det beräknas att slutförandet kommer att kosta ytterligare ca 3,5 mkr. Denna

kostnad är inte inkluderad som separat kostnad i VIP och kommer att finansieras från totalt ramanslag.

- Förkalkyl 30 mkr
- Preliminär efterkalkyl 33 mkr

Projekt 3924 – Anpassning av hastighetsöversyn

Detta projekt tillkom 2012 som en följd utav möjligheten att skylta hastigheten, från 2008, i steg om 10 km/h från lägst 30 km/h till 120 km/h. Syftet med projektet var att få en bättre anpassad hastighet i linje med de uppsatta trafikpolitiska målen och genom detta ge en ökad trafiksäkerhet. Den totala investeringskostnaden för projektet beräknades uppgå till 10 mkr och är en del av det ramanslag som under längre tid rör hastighetsdämpande åtgärder. Medel beviljades med 10 mkr år 2013. Den slutliga genomförandetiden beräknas vara under 2016.

Projektet är per rapportdatum inte slutredovisat men enligt ekonomiavdelningen ska det vara slutfört under 2016. Per rapportdatum uppgår nedlagda kostnader till 10,3 mkr vilket är i nivå med budget.

- Förkalkyl 10 mkr
- Preliminär efterkalkyl 10 mkr

Projekt 395932 – Axamo parkering mm

Detta projekt är en direkt konsekvens av en utbyggnad av VA-ledningar i Axamoområdet och därmed ett samverkansprojekt med TN.

Beläggningsarbete på väg och parkering fördes samman med utbyggnad av GC-väg vilket skulle genomföras under en byggprojektledning, i form av stadsbyggnadskontoret. I VIP 2015-2017 budgeterades kostnaden till 8,5 mkr. Under 2016 är byggnationen i princip slutförd, projektet är dock ännu inte slutredovisat.

Enligt redovisningen har projektet kostat 9,9 mkr. Avvikelse mot budget uppgår till 1,3 mkr. Denna avvikelse har inkluderats i kommande års ramanslag genom en minskning av det generella ramanslaget.

- Förkalkyl 8 mkr
- Preliminär efterkalkyl 10 mkr

Deloitte erbjuder tjänster inom revision, skatterådgivning, business consulting och finansiell rådgivning till offentliga och privata klienter inom en mängd branscher. Med ett globalt nätverk av medlemsfirmor i mer än 150 länder, kan Deloitte erbjuda spetskompetens av världsklass och djup lokal expertis för att hjälpa klienter med de insikter de behöver för att ta itu med sina mest komplexa utmaningar. Samtliga 244 000 medarbetare i nätverket arbetar för att nå den gemensamma visionen – To be the standard of excellence.

Med Deloitte avses en eller flera av Deloitte Touche Tohmatsu Limited, en brittisk juridisk person, och dess nätverk av medlemsfirmor, som var och en är juridiskt åtskilda och oberoende enheter. För en mer detaljerad beskrivning av den legala strukturen för Deloitte Touche Tohmatsu Limited och dess medlemsfirmor, besök www.deloitte.com/about.